

Обраћање првог замјеника високог представника Рафија Грегоријана Вањскотрговинској комори Босне и Херцеговине

Инвестирање, запошљавање и виши стандард живљења зависе од нормалне политике

Хвала вам на позиву упућеном високом представнику и специјалном представнику ЕУ да се данас обрати вашој Скупштини. Он са жаљењем поручује да неће бити у прилици присуствовати овој Скупштини због хитних обавеза у Бриселу, и замолио је мене да вам се обратим у име њега.

Не бих да јутрос идем у детаље у вези економских приоритета Босне и Херцеговине, али бих желио да наведем неколико ствари за које вјерујем да су од превасходног значаја – за оне од вас који сте активни у пословној заједници и за грађане као цјелину.

Као што вам је свима познато, политички процес у БиХ запао је у ћорсокак. Као што можда управо ви боље знате од већине људи, ово је ситуација коју Босна и Херцеговина себи не може приуштити.

Док год парламенти не буду у стању да донесу и спроведу реформски програм који је већ припремљен, БиХ неће бити у могућности да привуче и задржи инвестиције које су потребне за

стварање нових радних мјеста и извлачење ове земље из сиромаштва.

То се своди на чињеницу да је ова земља сиромашна управо због политичког ћорсокака у који је запала реформа полиције и двије или три друге реформе. Након скоро деценију укључености у питања која се односе на БиХ, дошао сам до закључка да је политички ћорсокак оно што садашња структура политичара у БиХ мора да жели. Како иначе објаснити њихове активности? Говоре да су за евроатлантске интеграције, али све њихове активности указују на супротно. Они одвраћају пажњу људи стварањем политичких сукоба тамо гдје их, објективно говорећи, не би требало бити. Зашто? Зато што сви имају удјела у очувању садашњег система. Као што је мој претходник примијетио у јануару, они су више заинтересовани за подјелу богатства него за његово стварање. Не треба ићи даље у тражењу доказа од анализе изјава политичара у вези са уставном реформом. Они се сви усредсређују на то како подијелити БиХ у подручја која ће сви моћи искориштавати. Нема помена о томе како ће њихови приједлози стварно побољшати живот грађана БиХ. Умјесто тога, све се своди на то како ће побољшати живот за ЊИХ.

Политичари су одговорни што се одржавају препреке за пословање, што се одвраћају инвестиције, уништавају радна мјеста, спречава трговина и одржава низак животни стандард. Приватизација већине стратешких предузећа одложена је цијелу деценију, и даље одлагање је вјероватно, јер се борба за контролу над њиховим управним одборима – и за новац који та контрола значи за политичке странке – одвија и након задњих избора. Други примјери приватизације су све само не приватизација: продаја државне имовине другом субјекту у државном власништву тешко се може назвати приватизацијом; то је само прерасподјела богатства.

Надам се да ћемо моћи приморати политичаре да направе значајан помак и надам се да ће тај помак бити осигуран прије него што још много времена буде изгубљено. Цјеловити циљ међународне заједнице је да помогне у стварању политичког окружења које

може одговорити стварним потребама становништва – а то укључује далеко најхитнију потребу: могућности за запослење и смањење сиромаштва. Напредак у овом смјеру се може постићи путем процеса стабилизације и придружења а, посебно, путем програма економских реформи који је израђен према европском партнерству.

Сви ви веома добро схватате опасности и могућности за привреду БиХ, али, јутрос желим вашу пажњу усмјерити на посебну опасност са којом се суочава ова земља. То је погрешно вјеровање које је присутно међу много политичара да економске реформе могу бити остављене на чекању док се не ријеше друга питања. У својим дискусијама са политичким лидерима непрестано сам наглашавао да то није случај. Не може се дозволити да се тренутна криза сиромаштва и незапослености настави бескрајно. Тиме се треба позабавити и ријешити сад одмах. Овог јутра желим да апелујем на ВАС да поставите ово питање – у вашим директним разговорима са властима, као и у средствима информисања. Вањскотрговинска комора и друге привредне коморе су праве институције да то учине.

Јасно, многи од лидера ове земље имају потешкоћа да превазиђу застарјели начин размишљања, у којем значај улагања и отварања радних мјеста није довољно добро схваћен. Уколико пословна заједница почне позивати на повратак конструктивној политичкој дебате, вјерујем да можемо почети да мијењамо политички начин гледања ствари и изградити стварни замах у позитивном смјеру. И, што је још важније, политичари могу стварно почети да полажу рачуне народу који их је изабрао.

Мјере које су потребне да би се створили услови да се омогући економски узлет Босне и Херцеговине укључују:

- Консолидацију јединственог економског простора да би се осигурала боља економска интеграција између државе, ентитета, Дистрикта Брчко и чак између кантона. То укључује смањење бирократије и лакше добијање дозвола и лиценци за привредна друштва;

- Унапређење фискалне координације успоставом Националног фискалног вијећа на државном нивоу;
- Оснивање Економског и социјалног вијећа БиХ као првог корака ка институционализацији социјалног дијалога међу најважнијим актерима у економији;
- Модернизацију банкарског надзора и привредног кодекса;
- Приватизацију стратешких предузећа на транспарентан начин; и
- Рационализацију плаћа упосленика у јавном сектору.

Све припреме за овај посао већ су обављене, али, све је застало, јер политичари желе да одрже статус љуо што је могуће дуже како би сваки преостали пфенинг извукли за себе.

Доказ да тренутна политичка атмосфера трује економски развој је чињеница да су прије годину дана приоритети били потпуно исти, са једним важним изузетком: Представнички дом БиХ ратификовао је споразум о ЦЕФТА-и, и то свакако треба поздравити. Надамо се да ће Дом народа у скорој будућности учинити исто.

Ви можете помоћи да се ово суморно стање промијени, уколико јавно кажете жалосну чињеницу да одсуство нормалне политике тјера инвестиције из ове земље, уништава радна мјеста, спречава трговину, а животни стандард одржава ниским.

Сљедећег мјесеца, високи представник и специјални представник ЕУ Лајчак сазваће конференцију која ће се бавити економском тематиком и надам се да ће јој многи од вас моћи присуствовати. Његова је намјера да на једном мјесту окупи оне који доносе политичке одлуке и заинтересоване стране како бисмо заједно уклонили препреке у неким од кључних економских питања која сам поменуо. Намјера нам је да се вратимо у ситуацију у којој ће економска питања бити чврсто укоријењена у главну политичку дебату и да ће људи схватити да је у питању њихова будућност.

Морамо постићи напредак у реформи полиције и уставној реформи

и другим, у суштини, политичким питањима – али, не можемо једноставно пустити да људи за то вријеме остану сиромашни.

Да завршим нечим позитивним. Платни биланс Босне и Херцеговине и даље иде на боље – не довољно брзо, наравно, али ипак стално – при чему извоз расте брже од увоза. То је нешто што је сасвим јасно од посебног интереса за Вањскотрговинску комору, а многи од вас сте директно одговорни за велик дио тог напретка. Али, ако је то нешто што се може постићи без обзира на негативне натписе о босанскохерцеговачкој политици у свјетским медијима, без обзира на неодговарајућу координацију економске политике у земљи и неодговарајуће представљање инвестиционих могућности БиХ у иностранству, и без обзира на скандалозно одржавање расцјепканог и трмог пословног окружења – само помислите шта би било могуће кад бисмо економска питања поново вратили на прави колосијек.

Ми ћемо да учинимо своје како бисмо помогли да до тога дође, али ће нам у томе требати ваша помоћ. Јасно је да политичари неће дјеловати уколико на томе не буду инсистирали људи попут вас и други актери из привреде.

Хвала.